Tacrolimuszalf

Een ontstekingsremmende zalf zonder hormoon bij eczeem

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen die tacrolimuszalf gaan gebruiken bij constitutioneel eczeem, ook wel atopisch eczeem genoemd, en voor ouders van kinderen die deze zalf krijgen. Je leest wat tacrolimuszalf is, hoe je smeert, welke bijwerkingen kunnen optreden en waar je op let.

Wat is tacrolimuszalf?

Tacrolimus hoort bij de calcineurineremmers. Dat zijn ontstekingsremmers zonder corticosteroïd, dus zonder hormoon. De zalf remt de afweercellen in de huid die bij eczeem te actief zijn. Daardoor worden roodheid en jeuk minder.

Tacrolimuszalf maakt de huid niet dunner. Daarom is de zalf geschikt voor plekken waar je liever niet lang hormooncrème smeert, zoals het gezicht, de oogleden, de hals en de plooien. Je kunt de zalf ook gebruiken om nieuwe opvlammingen te voorkomen.

De zalf bestaat in twee sterktes: 0,03% en 0,1%. De zalf is alleen op recept verkrijgbaar.

Voor wie is tacrolimuszalf?

Tacrolimuszalf is voor matig tot ernstig eczeem, als hormooncrème niet genoeg werkt, niet goed verdragen wordt of niet goed past, bijvoorbeeld omdat je lang op een dunne huid moet smeren.

- Kinderen vanaf 2 jaar: alleen de sterkte 0,03%.
- Vanaf 16 jaar en volwassenen: 0,03% of 0,1%.
- Voor kinderen jonger dan 2 jaar is tacrolimuszalf niet geregistreerd. De arts gebruikt het dan alleen in uitzonderlijke gevallen.

Gebruik de zalf niet als je allergisch bent voor tacrolimus. Vertel het je arts als je een ziekte hebt waarbij de afweer verlaagd is, of als je medicijnen gebruikt die de afweer remmen.

Zo smeer je

1. Was en droog de huid goed. Smeer op een droge huid.
2. Smeer een dun laagje op de plekken met eczeem, ook in het gezicht, in de hals of in de plooien als dat nodig is.
3. Smeer niet in de ogen, de neus of de mond. Komt er zalf in, veeg die dan weg en spoel met water.
4. Smeer niet op open, nattende of ontstoken plekken.
5. Doe er geen verband of folie overheen.
6. Was na het smeren je handen, behalve als je juist je handen behandelt.
7. Ga niet direct na het smeren douchen, baden of zwemmen.

Tacrolimuszalf en vettende crème

Smeer geen vettende crème binnen 2 uur voor of na tacrolimuszalf op dezelfde plek. Dat kan bijvoorbeeld zo: tacrolimuszalf ’s avonds op de eczeemplekken, en de vettende crème ’s ochtends en op de rest van de huid. Blijf de vettende crème elke dag gebruiken.

Hoe vaak en hoe lang?

Bij een opvlamming

Begin bij de eerste tekenen van eczeem. Smeer twee keer per dag op de plekken tot het eczeem weg is. Meestal zie je binnen een week verbetering. Is het eczeem na 2 weken niet beter, neem dan contact op met je arts. Gaat het beter, dan kan je arts adviseren minder vaak te smeren of over te stappen op de lagere sterkte.

Om opvlammingen te voorkomen

Komt het eczeem steeds terug op dezelfde plekken? Dan kan je arts onderhoud adviseren: twee keer per week één keer smeren op de plekken waar het eczeem vaak terugkomt, met 2 tot 3 dagen ertussen. Bijvoorbeeld op maandag en donderdag. Na 12 maanden bekijk je samen met je arts of dit nog nodig is. Bij een nieuwe opvlamming smeer je weer twee keer per dag.

Bijwerkingen

Branden en jeuk in de eerste dagen

Veel mensen voelen de eerste dagen een branderig gevoel, jeuk of warmte op de plek waar ze smeren. Soms wordt de huid wat rood. Dat is een bekende bijwerking en meestal is het binnen een week over. Stop daarom niet te snel. Het helpt om de tube een half uur in de koelkast te leggen voor het smeren. Wordt het branden na een week niet minder, overleg dan met je arts.

Alcohol

Na een glas alcohol kunnen je gezicht of de behandelde huid rood en warm worden, of kan de huid prikken. Dat is onschuldig en gaat vanzelf over.

Infecties

Tacrolimuszalf geeft iets meer kans op ontstoken haarzakjes en op infecties met het koortslipvirus. Smeer niet op een koortslip of op blaasjes. Zie je snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes, vaak met koorts? Bel dan dezelfde dag je huisarts. Dit kan eczema herpeticum zijn.

Andere bijwerkingen

- Tintelingen of een doof gevoel op de smeerplek.
- Puistjes, rosacea of donkere vlekjes op de behandelde huid.
- Zelden gezwollen lymfeklieren. Laat die door je arts bekijken.

Zon en zonnebank

Beperk het zonlicht op de behandelde huid. Gebruik zonnebrandcrème en bedekkende kleding als je naar buiten gaat. Ga niet onder de zonnebank. Krijg je lichttherapie, dan gebruik je daarnaast geen tacrolimuszalf, tenzij je arts anders zegt.

Is tacrolimuszalf veilig?

Bij smeren op de huid komt er heel weinig tacrolimus in het bloed. Er is geen bewezen verband tussen tacrolimuszalf en kanker. Omdat er nog geen definitieve conclusies zijn over gebruik van vele jaren, is het advies: gebruik de laagste sterkte die werkt, smeer niet vaker dan nodig en alleen op de plekken met eczeem. Laat nieuwe plekjes of veranderingen op behandelde huid door je arts bekijken.

Vaccinaties

Je kunt je laten vaccineren, ook met het rijksvaccinatieprogramma. De productinformatie noemt geen wachttijd. Heb je veel eczeem, overleg dan met je arts wat het beste moment is.

Zwangerschap en borstvoeding

Volgens de bijsluiter gebruik je tacrolimuszalf tijdens de zwangerschap alleen als het echt nodig is, en wordt borstvoeding tijdens de behandeling afgeraden. Europese eczeemdeskundigen vinden tacrolimuszalf wel veilig in de zwangerschap en bij borstvoeding, omdat er zo weinig in het bloed komt. Smeer niet op de tepels als je borstvoeding geeft. Bespreek het altijd met je arts.

Andere medicijnen

Tacrolimuszalf geeft weinig problemen met andere medicijnen. Smeer je een groot deel van de huid en krijg je medicijnen zoals erytromycine, itraconazol, ketoconazol of diltiazem? Vertel dan je arts of apotheek dat je tacrolimuszalf gebruikt.

Bewaren

Bewaar de zalf beneden 25 °C. In de bijsluiter staat hoe lang de tube na openen houdbaar is.

Veelgestelde vragen

Hoeveel zalf smeer ik?

Een dun laagje dat de plek net bedekt. Als maat kun je de vingertopeenheid gebruiken: een streep zalf over het laatste kootje van de wijsvinger is genoeg voor een stuk huid zo groot als twee handpalmen.

Mag ik ook hormooncrème smeren?

Soms adviseert de arts beide: bijvoorbeeld hormooncrème op het lichaam en tacrolimuszalf in het gezicht, of eerst hormooncrème en daarna

tacrolimuszalf als onderhoud. Meng de middelen niet en smeer ze niet tegelijk op dezelfde plek.

Ik ben een keer vergeten te smeren. Wat nu?

Smeer de volgende keer gewoon zoals afgesproken. Smeer niet extra om het in te halen.

Wordt mijn huid dunner?

Nee. Tacrolimuszalf maakt de huid niet dunner, ook niet bij langer gebruik.

Mag mijn kind zwemmen?

Ja. Smeer niet vlak voor het zwemmen. Spoel na het zwemmen af, dep droog, smeer vettende crème op de rest van de huid en smeer tacrolimuszalf op het afgesproken moment.

Mijn smeerplan

Sterkte: 0,03% / 0,1% (omcirkel).....

Plekken:.....

Bij een opvlamming: ……. keer per dag, tot.....

Onderhoud: op (dagen).....

Vettende crème: welke en wanneer.....

Contact met mijn arts als:.....

Neem contact op met je arts bij:

- eczeem dat na 2 weken smeren niet beter is
- branden of jeuk dat na een week niet minder wordt
- gele korstjes, pus of andere tekenen van een infectie
- een koortslip of blaasjes op of bij de behandelde huid
- gezwollen klieren, of nieuwe plekjes of veranderingen op de behandelde huid
- zwangerschap of een zwangerschapswens

Bel dezelfde dag bij:

- snel uitbreidende blaasjes of ronde wondjes, vaak met koorts of ziek zijn. Dit kan eczema herpeticum zijn.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont, dermatoloog, naar de productinformatie van tacrolimuszalf (EMA en CBG, 2024 en 2025), de NVDV-richtlijn Constitutioneel eczeem (2025), de NTvDV-consensus Stapsgewijze topicale behandeling van constitutioneel eczeem (2025) en het ETFAD-standpunt over eczeem, zwangerschap en borstvoeding (2019). Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.